

Bemind Bussummer heengegaan

Dr. C. J. Koning †

Grondvester van het bacteriologisch
melkonderzoek in
Nederland

EEN WELBESTEED LEVEN

BUSSUM. — In den ouderdom van 69 jaar is Zondagmorgen plotseling alhier in zijn villa „Microcosmos“ aan den Brediusweg overleden de bekende bacterioloog dr. C. J. Koning.

Dr. Koning wilde juist zijn bed verlaten, toen hij plotseling door een hartaanval getroffen werd en binnen enkele minuten den geest gaf.

Dr. Koning was de grondvester van het bacteriologisch melkonderzoek in ons land. Sinds 1890 had hij zich als apotheker te Bussum gevestigd, terwijl hij sinds 22 jaar geassocieerd was met den heer Mooy; tezamen vormende de bekende Bussumsche apothekerfirma Koning en Mooy, die zich ook met belangrijke bacteriologische onderzoekingen bezig hielden.

In Januari 1930, ter gelegenheid van het feit, dat het veertig jaar geleden was dat dr. Koning het apothekersexamen had afgelegd werd hij door de wetenschappelijke- en de zakenwereld naar verdienste gehuldigd. Ter gelegenheid van dit feit had een onzer toenmalige redacteurs een interview met dr. Koning, die behalve een wetenschappelijk man van den eersten rang, ook een zeer aangenaam mensch en gezellig causeur was.

In dat interview, dat een goed idee van den persoon van den overledene geeft, vertelde dr. Koning van zichzelf o.a.:

Ik ben natuurlijk geboren he? O ja, dat mischien wel iets. Mijn vader was doctor, met twee o's; hij was een van zeven broers, die alle te Leiden tot doctor gepromoveerd zijn. Mijn neven zijn bijna allen ook doctor. En mijn broer is arts. U ziet, ik had eigenlijk ook de medische richting moeten kiezen.

Maar ik vond het beroep van arts wel een beetje griezelig. Ik had thuis aan tafel zoo dikwijls verhalen gehoord over ziekte en over pijn, over mannen en vrouwen „die wel gauw dood zouden gaan“, al die ellende... Ik had er niets geen zin in! Vroeger was de studie voor het examen voor apotheker en voor arts de eerste twee jaar dezelfde. Na het eerste natuurkundig examen moest men kiezen, wat men worden wilde. Toen ik dit achter den rug had zei mijn vader: „Bedenk nu goed wat je doet.“ Nu ik had me goed bedacht en antwoorde: ik wil in de scheikunde en plant- en dierkunde. Mijn vader vond dat ik dan eerst het examen voor apotheker moest doen. Dit examen duurde destijds twee weken en werd in verschillende academiesteden afgenomen. Er bestond dus groote kans, dat men door vreemde hoogleraren werd geëxamineerd. Dit was natuurlijk niet prettig. Men kan beter zijn eigen professoren hebben.

Zoo studeerde ik in Amsterdam, waar onder anderen prof. Gunning doceerde, die zeer godsdienstig was en tegen vivisectie. In Groningen, waar het examen werd gehouden, was professor Plugge, een voorstander van vivisectie, wanneer dit door het onderzoek

de voor de natuurwetenschappen maakte echter, dat hij voor apotheker ging studeeren. Hij studeerde te Amsterdam en het is vooral onder den invloed van Oudemans, dat Koning's liefde voor de biologische zijde der natuurwetenschappen naar voren kwam.

Op het practicum microscope waren het vooral twee namen, die prof. Oudemans ons telkens noemde als die van de mannen, wier zorgvuldig en nauwgezet werken ons tot voorbeeld moest zijn. Deze twee namen, waren die van prof. W. Moll in Groningen en van dr. Koning. Publicaties als Der Tabak Studien über seine Kultur und Biologie (1898); Gooiland een geognostisch-biologische studie (1899); Bijdrage tot de kennis van het leven der humicole Fungi en van de scheikundige processen, welke bij de humicifische plaats vinden (1903); Prodrome d'une flore mycologique obtenue par la culture sur la gélatine préparée de la terre humeuse du Spaanderswoud près de Bussum (1905) (in samenwerking met prof. C. A. J. A. Oudemans), zijn als voorbeelden te noemen van Koning's werk op algemeen biologisch gebied; waarbij zijn kennis en bedrevenheid als bacterioloog en mycoloog een gunstige getuigenis afleggen van de wijze waarop ook vroeger de bacteriologie door pharmaceuten werd beoefend. Van lateren tijd zijn de studiën van Koning op melkkundig gebied.

We herinneren aan publicaties als de Biologische en chemische studies over melk, die van 1904-1910 in het Pharmaceutisch Weekblad verschenen zijn, aan zijn studie over: De geschiedenis van den yoghurt en de controle op zijn samenstelling; die eveneens in het Pharmaceutisch Weekblad verscheen. Het zou ons te ver voeren, om een volledig overzicht van de publicaties van Koning te geven; alleen in het Pharm. Weekblad verschenen in den loop der jaren meer dan 30 publicaties over uiteenlopende onderwerpen. Van 1907-1910 was Koning lid der redactie-commissie van het Weekblad. In 1914 verleende de Senaat der Rijksuniversiteit van Groningen hem Honoris Causa den Doctor's titel.

En nu moest ik op het examen voor het onderzoek proeven met vergiften nemen op levende dieren. U begrijpt, ik wist er niet veel van. Toch was ik van de acht candidaten de eenigste, die slaagde. Dat is geen zelfverheffing! Maar de anderen hadden last van griep, ze waren griepig, ze gingen, onder ons gezegd, 's avonds wel eens een luchtje scheppen en kwamen dan wel eens laat thuis.

Later, toen ik al in Bussum woonde, ben ik nog naar prof. Ferster in Amsterdam gegaan om me verder te bekwalen in de bacteriologie.

Dan heb ik tal van publicaties het licht doen zien, u vindt ze opgesomd in het Pharmaceutisch Weekblad, ontleen u ze daar maar aan.

O ja, dat is wel belangrijk. In Augustus 1898 is door Löffler en Frösch in Berlijn ontdekt dat de smetstof van mond- en klauwzeer een ultravirus is. Dat is een organisme zoo klein, dat het niet te zien is en niet te kweeken.

In September van dat jaar ontdekte ik het ultravirus van een ziekte van de tabak, de zoogenaamde mozaiekziekte. Later zijn er nog tal van ultravirussen ontdekt, vooral op het gebied der geneeskunde. U begrijpt mijn ontdekking behoorde tot het gebied der plantkunde.

In verband met deze onderzoekingen verleende 4 juli 1914 de Senaat der universiteit te Groningen mij den doctorsgraad honoris causa. En nu is het grappig, dat te zelfde tijd ook een andere universiteit het plan had opgevat mij dien titel te verleenen. Hier heeft u er een brief over. Maar Groningen was voor.

Mijn onderzoekingen, onder andere ook over de tumus in het Gool, hadden mijn naam bekend gemaakt, over de geheele wereld. Ik kreeg tal van brieven uit het buitenland. Hier heeft u er een uit Tokio; die de heele reis met de Trans Siberische spoor heeft gemaakt, van een Japanschen professor die aan mij schreef in het Italiaansch.

Ik woon nu al 39 jaar in Bussum. Ik ben voorzitter van de Gezondheidscommissie, (vorig jaar nam hij als zoodanig ontslag. Red.) die alhier is gezeteld. Dan werd ik benoemd tot lid van het Natuur- en Geneeskundig Genootschap tot bevordering van Melkkunde.

Toen dr. Koning 40 jaar apotheker was wijdde in het Pharmaceutisch Weekblad prof. van der Wielen de volgende woorden aan den jubilaris:

Koning, die in 1863 is geboren, was eerst bestemd voor een fiscale loopbaan; zijn lief-

or een
hen op
er niet
candi-
s geen
en last
gingen,
n eens
le, ben
am ge-
le bac-

t licht
Phar-
e daar

igustus
Berlijn
klauw-
anisme
niet te

ik het
rak, de
zijn er
oral op
pt mijn
d der

in verle-
ersitelt
honoris
zelfder
an had
r heeft
in was

re ook
n mijn
le we-
buiten-
die de
spoor
ofessor

Ik ben
missie,
ntslag.
verd ik
Jenees-
ig van

er was
ad prof.
en aan

is eerst
ijn lief-